

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาสภาพการปฏิบัติ และความต้องการพัฒนา การประกันคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ โรงเรียนในเขตอำเภอเชียงยืน และกิ่งอำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคามครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิจัย
7. อภิปรายผลการศึกษาวิจัย
8. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ
2. เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนา การประกันคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาสภาพการปฏิบัติ และความต้องการพัฒนา การประกันคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ โรงเรียนในเขตอำเภอเชียงยืน และกิ่งอำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

6.1.1 สภาพการปฏิบัติ จากการวิเคราะห์ข้อความจากแบบสอบถาม โรงเรียนในเขตอำเภอเชียงยืน และกิ่งอำเภอชื่นชม มีสภาพการปฏิบัติโดยทั่วไปอย่างเห็นได้ชัด คือ บุคลากรปฏิบัติงานได้ไม่เต็มที่ เพราะปฏิบัติงานไม่ตรงกับวุฒิการศึกษา

6.1.2 ความต้องการพัฒนา จากการวิเคราะห์ข้อความจากแบบสอบถาม โรงเรียนในเขตอำเภอเชียงยืน และกิ่งอำเภอชื่นชม มีความต้องการพัฒนาโดยทั่วไปอย่างเห็นได้ชัด คือ ต้องการให้โรงเรียนมีความทันสมัยในเรื่อง ทักษะคิด วิสัยทัศน์ มีมาตรฐานการศึกษา ที่มีความเข้มข้น รัศกุ่ม กุ่มเข้มนทุกปีการศึกษา

6.2 จุดเด่น และจุดด้อย ของ โรงเรียนในเขตอำเภอเชียงยืน และกิ่งอำเภอชื่นชม สรุปได้ ดังนี้

6.2.1 จุดเด่น จากการวิเคราะห์ข้อความจากแบบสอบถาม โรงเรียนในเขตอำเภอเชียงยืน และกิ่งอำเภอชื่นชม โรงเรียน โดยทั่วไปมีจุดเด่นอย่างเห็นได้ชัด คือ ชุมชนให้ความร่วมมือในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

6.2.2 จุดด้อย จากการวิเคราะห์ข้อความจากแบบสอบถาม โรงเรียนในเขตอำเภอเชียงยืน และกิ่งอำเภอชื่นชม โรงเรียน โดยทั่วไปมีจุดด้อยอย่างเห็นได้ชัด คือ ผู้เรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์

6.3 ข้อเสนอแนะ จากการวิเคราะห์ข้อความจากแบบสอบถาม โรงเรียนในเขตอำเภอเชียงยืน และกิ่งอำเภอชื่นชม ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะถึงความต้องการ และความน่าจะเป็นอย่างหลัก ๆ ไว้ว่า ควรลดภาวะกิจกรรมต่าง ๆ ลง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาสภาพการปฏิบัติ และความต้องการพัฒนา การประกันคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ โรงเรียนในเขตอำเภอเชียงยืน และกิ่งอำเภอชื่นชม ครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ข้อความ ได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามสภาพการปฏิบัติ และความต้องการพัฒนาการประกันคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ โรงเรียนในเขตอำเภอเชียงยืน และกิ่งอำเภอชื่นชม มีสถานภาพเป็นผู้บริหาร โรงเรียน ครูวิชาการ ตัวแทนครู ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ประเภทละ 55 คน แต่ละประเภทคิดเป็นร้อยละ 25.00 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนละ 4 คน ในโรงเรียนกำหนดตำแหน่งงานที่ใช้

ในการวิจัย 4 ประเภท จึงทำให้ผลการวิจัยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าจำนวน และคะแนนที่เท่ากันทุกประการ

2. ผู้ตอบแบบสอบถามสภาพการปฏิบัติ และความต้องการพัฒนา การประกันคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พบว่า

2.1 สภาพการปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่า อยู่ในระดับ ปานกลาง ทุกมาตรฐาน ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร โรงเรียน ครูวิชาการ ตัวแทนครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา มองเห็นสภาพคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก ที่มีการปฏิบัติภายในโรงเรียนอย่างเห็นได้ชัดเจนกว่าแนวการจัดการศึกษา และแนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ / สังคมแห่งความรู้ เหตุเพราะว่า พบเห็นผู้เรียน โดยรวม มีสภาวะความเป็นคนไทยได้ รู้จักกาลเทศะ อ่อนน้อมถ่อมตน รับฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ รู้จักทำความดี ให้ผู้อื่นได้เห็น จึงส่งผลให้ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูวิชาการ ตัวแทนครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา มองเห็นสภาพคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์มาเป็นอันดับแรก

2.2 ความต้องการพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่า อยู่ในระดับ มาก ทุกมาตรฐาน ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มาตรฐานที่ 2 แนวการจัดการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร โรงเรียน ครูวิชาการ ตัวแทนครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา สังเกตเห็นว่า ผู้เรียนในปัจจุบัน คาดว่ายังไม่เข้าใจ เพราะดูจากรายการแสดงผลการเรียนปลายเทอม ทำให้รู้สึกว่าการเรียนค่อนข้างน้อย จึงส่งผลให้ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูวิชาการ ตัวแทนครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา มีความคิดเห็นว่า ต้องการพัฒนาการประกันคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ แนวการจัดการศึกษา ภายในโรงเรียนมาเป็นอันดับแรก เหตุเพราะว่า พบเห็นผู้เรียน โดยรวมมีสภาวะความเป็นคนไทยได้ไม่ดีเท่าที่ควร รู้จักกาลเทศะ อ่อนน้อมถ่อมตน รับฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ รู้จักทำความดีให้ผู้อื่น ได้เห็นอยู่บ้าง ซึ่งถือว่ายังไม่เพียงพอสำหรับความมีคุณธรรม จริยธรรม ของผู้เรียน จึงส่งผลให้ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูวิชาการ ตัวแทนครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา มีความคิดเห็นว่า ต้องการให้พัฒนาแนวการจัดการศึกษาให้ดีกว่านี้ โดยผู้วิจัยขอเสนอแนะว่า ควรสอดแทรกความมีคุณธรรม จริยธรรม ของครูวิชาการหรือตัวอย่างที่นำมาสอดแทรกด้วย

3. ผู้ตอบแบบสอบถาม สภาพการปฏิบัติ และความต้องการพัฒนา การประกันคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ โรงเรียนในเขตอำเภอเขียงยืน และกิ่งอำเภอชื่นชม มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก สรุปได้ ดังนี้

3.1 มีสภาพการปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะจำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาอาจยังไม่มีผลการปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจังมากนัก ซึ่งจากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก ปีการศึกษา 2549 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดการศึกษาประถม : มัธยม สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยเฉพาะสถานศึกษาในเขตอำเภอเขียงยืน และกิ่งอำเภอชื่นชม จำนวน 55 โรงเรียน แยกเป็นอำเภอเขียงยืน 41 โรงเรียน และแยกเป็นกิ่งอำเภอชื่นชม จำนวน 14 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. 2550 : 29) ที่มีผลการประเมินภายนอกรอบแรกอยู่ในระดับปานกลาง จึงทำให้ระดับความคิดเห็นจากผู้บริหาร โรงเรียน ครูวิชาการ ตัวแทนครู และประธานกรรมการสถานศึกษา มีผลให้ระดับความคิดเห็น สภาพการปฏิบัติ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง สะท้อนถึงการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

3.2 มีความต้องการพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับ มาก ทุกข้อ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้เรียน ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อสังคม ไม่กล้าคิด ไม่กล้าแสดงออกให้ประจักษ์แก่สายตามวลชน ส่งผลให้ผู้เรียน ไม่มีทักษะด้านการปรับตัว ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ผลที่ตามมาคือ ไม่มีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้ จึงส่งผลให้ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการ ตัวแทนครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ที่มีความต้องการพัฒนา การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อยู่ในระดับมาก

4. ผู้ตอบแบบสอบถาม สภาพการปฏิบัติ และความต้องการพัฒนาการประกันคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ โรงเรียนในเขตอำเภอเขียงยืน และกิ่งอำเภอชื่นชม มาตรฐานที่ 2 แนวการจัดการศึกษา สรุปได้ ดังนี้

4.1 มีสภาพการปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร โรงเรียน ครูวิชาการ ตัวแทนครู และประธาน

คณะกรรมการสถานศึกษา มองเห็นสภาพการปฏิบัติการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอย่างชัดเจนกว่าตัวบ่งชี้อื่น อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนยังใช้กระบวนการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาแบบการลอกเลียนแบบ การท่องจำ และการบอกกล่าวความรู้ ขาดกิจกรรมในการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ไม่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนสู่ภายนอกโรงเรียน ทำให้ผู้เรียนไม่เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง เนื่องจากผู้เรียน ไม่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง จึงทำให้ผู้บริหาร โรงเรียน ครูวิชาการ ตัวแทนครู และประธานกรรมการสถานศึกษา มองเห็นสภาพการปฏิบัติ การประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ตัวบ่งชี้การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

4.2 มีความต้องการพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศ หลากหลายรูปแบบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542 : 14) มาตรา 48 ให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษา ดังนั้นการจัดระบบบริหารและสารสนเทศหรือการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศ หลากหลายรูปแบบ เป็นภารกิจที่มีความจำเป็นที่จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงาน พัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันนี้ นอกจากจะใช้เพื่ออำนวยความสะดวกระหว่างสถานศึกษากับองค์กรภายนอกแล้วยังช่วย ส่งเสริมระบบบริหารและสารสนเทศภายในสถานศึกษา ให้เกิดเส้นทางในการสร้างทางเลือก ใหม่ ๆ ในการดำเนินการต่าง ๆ ด้วย (กรมวิชาการ. 2543. : 8) อีกทั้งมาตรฐานที่ 2 แนวการจัดการศึกษามีสาระสำคัญว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเห็น แบบอย่างที่ดี ได้ฝึกการคิด ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่หลากหลายตรงตาม ความต้องการ และมีความสุขในการเรียนรู้ ครู ศึกษานิเทศก์ ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เตรียมการสอนและใช้สื่อที่ผสมผสานความรู้สากลกับปัญญาไทย จัดบรรยากาศเอื้อ ต่อการเรียนรู้ จัดหาและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และพัฒนาความคิดของผู้เรียน อย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์ ซึ่งความสำเร็จของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญขึ้นอยู่กับ 1) ปัจจัยด้านบุคลากร ได้แก่ ผู้เรียน ครู ศึกษานิเทศก์ ผู้ปกครอง และสมาชิกชุมชน และ 2) ปัจจัยด้านการบริหาร ได้แก่ หลักการบริหารจัดการและหลัก ธรรมาภิบาล มีตัวบ่งชี้ว่า มีการจัดหลักสูตรการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ ให้มีการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ สื่อเพื่อการเรียนรู้ และการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ด้วยตนเอง ด้วยสาระสำคัญดังกล่าวจึงส่งผลให้ระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครูวิชาการ ตัวแทนครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีต่อความต้องการพัฒนา การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา รวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ ชาติชาย พิมพ์ไสย (2543 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาโดย ภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการวางแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษา ด้านการวางแผนพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และด้านการกระตุ้นส่งเสริม ให้บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติตามธรรมนูญโรงเรียน และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ วินัย เชมงคลวัฒนา (2546 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องความรู้ ความเข้าใจ และคุณภาพปัญหา การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้สอน ในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี มีความรู้ และความเข้าใจ การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก 6 ด้าน เรียงลำดับมาก ไปหาน้อยด้านมีความรู้ ความเข้าใจการจักระบบบริหารและสารสนเทศ อยู่อันดับสุดท้าย

5. ผู้ตอบแบบสอบถาม สภาพการปฏิบัติ และความต้องการพัฒนาการประกัน คุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ โรงเรียนในเขตอำเภอเขียงยืน และกิ่งอำเภอ ชื่นชม มาตรฐานที่ 3 แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ / สังคมแห่งความรู้ สรุปได้ ดังนี้

5.1 มีสภาพการปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความร่วมมือกับชุมชน ในการจัดปัจจัย สนับสนุนการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ชุมชนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติ การประกันคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ยังไม่เต็มที่ จึงส่งผลให้ผู้บริหาร โรงเรียน ครูวิชาการ ตัวแทนครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา มองเห็นสภาพ ความร่วมมือกับชุมชนในการจัดปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งนับว่า เป็นตัวบ่งชี้ที่มีความสำคัญ เพราะหากโรงเรียนขาดความร่วมมือกับชุมชน ขาดการสนับสนุน เพื่อการเรียนรู้ ก็จะส่งผลให้คุณภาพการศึกษาด้อยคุณภาพไปด้วย

5.2 มีความต้องการพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับองค์กรต่าง ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร โรงเรียน ครูวิชาการ ตัวแทนครู และประธาน

คณะกรรมการสถานศึกษา มองเห็นถึงความสำคัญของการศึกษา จึงมีความต้องการพัฒนา การศึกษา โดยให้ความคิดเห็นว่า ต้องการพัฒนาโดยการส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับองค์กรต่าง ๆ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร โรงเรียน ครูวิชาการ ตัวแทนครู และประธาน คณะกรรมการสถานศึกษา เสนอแนวทางการศึกษาเพื่อเป็นการส่งเสริมการศึกษาในอนาคตว่า ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับองค์กรต่าง ๆ ที่พร้อมจะถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ผู้ปวงชนอย่างเต็ม ตามศักยภาพ เพื่อเป็นการปรับปรุงการจัดการศึกษา ไม่ให้เป็นเรื่องที่น่าเบื่อหน่ายอีกต่อไป

6. ผลสรุปจากข้อเสนอแนะที่เกิดจากการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ สามารถแยกประเด็นการวิเคราะห์ข้อความ ได้ ดังนี้

6.1 สภาพการปฏิบัติ และความต้องการพัฒนา การประกันคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ โรงเรียนในเขตอำเภอเชียงยืน และกิ่งอำเภอชื่นชม สรุปได้ ดังนี้

6.1.1 สภาพการปฏิบัติ จากการวิเคราะห์ข้อความจากแบบสอบถาม โรงเรียน ในเขตอำเภอเชียงยืน และกิ่งอำเภอชื่นชม มีสภาพการปฏิบัติโดยทั่วไปอย่างเห็น ได้ชัด คือ บุคลากรปฏิบัติงาน ได้ไม่เต็มที่ เพราะปฏิบัติงาน ไม่ตรงกับวุฒิการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาโดยทั่วไป ยังขาดครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การสอนที่ตรงกับสาขาวิชาเอกอยู่มาก โดยส่วนมากยังขาดครูวิชาเอกคอมพิวเตอร์ คณิตศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ ซึ่งสถานศึกษา ส่วนใหญ่ที่ยังขาดครูวิชาเอกดังกล่าว จะดำเนินการมอบภาระหน้าที่กับครูสาขาวิชาที่ใกล้เคียง กับวิชาเอกนั้น ๆ เช่น ครูที่จบสาขาวิชาเอกสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ เทคโนโลยีอุตสาหกรรม เทคโนโลยีเพื่อการผลิต เป็นต้น ก็จะได้รับภาระหน้าที่สอนวิชาคอมพิวเตอร์ ซึ่งในหลักสูตร ที่เคยเรียนมา ไม่ได้เรียนอย่างลึกซึ้งมา เมื่อเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอนก็ไม่บังเกิดผล เท่าที่ควรเพราะขาดความเชี่ยวชาญ ส่งผลให้สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่กล้าที่จะร้องขอ ใช้สื่อการเรียนรู้เทคโนโลยีที่มีความทันสมัย เพราะคาดว่าจะดูแลได้ไม่ทั่วถึง หรืออาจดูแล ไม่ได้เลย กล่าวค่าใช้จ่ายจากการคำนวณต้นทุนการผลิต กิจกรรมด้านการติดตั้งคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตมีค่าสูงเกินไป และมีอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ได้ใช้เป็นอุปกรณ์ชำรุด มากเกินไป ดังนั้นผู้บริหาร โรงเรียน ครูวิชาการ ตัวแทนครู และประธานคณะกรรมการ สถานศึกษาให้ความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไข โดยเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ อำนวย สุทธิคุณ (2543 : บทคัดย่อ) ได้วิจัย เรื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม

ปีการศึกษา 2542 พบว่า 1) บุคลากร โดยรวมจำแนกตามสถานภาพเห็นว่า ปัจจัยในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาที่มีเพียงพอได้แก่ จำนวนอาคาร โรงไฟฟ้า เครื่องรับโทรทัศน์สี ขนาด 20 นิ้ว มีไม่เพียงพอ ได้แก่ เครื่องพิมพ์ดีด วิทยุเทป และเงินงบประมาณหมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค และเงินอุดหนุนอื่น ส่วนที่ไม่มี ได้แก่ จอรับภาพจากเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ และห้องโสตทัศนูปกรณ์ และ 2) บุคลากร โดยรวม จำแนกตามสถานภาพเห็นว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมด้านผลผลิตมีคุณภาพอยู่ในระดับดี ส่วนด้านการบริหาร และด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับพอใช้

6.1.2 ความต้องการพัฒนา จากการวิเคราะห์ข้อความจากแบบสอบถาม

โรงเรียนในเขตอำเภอเขียงยืน และกิ่งอำเภอชื่นชม มีความต้องการพัฒนาโดยทั่วไปอย่างเห็นได้ชัด คือ ต้องการให้โรงเรียนมีความทันสมัยในเรื่อง ทัศนคติ วิทยุทัศน์ มีมาตรฐานการศึกษาที่มีความเข้มข้น รัคคุมคุมเข้มทุกปีการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร โรงเรียน ครูวิชาการ ตัวแทนครู ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา พบเห็นว่า ผู้เรียนมีพฤติกรรมในการปฏิบัติตนไม่มีความเหมาะสม เช่น พบเห็นไปมั่วสุ่ม หมกมุ่นอยู่กับการแต่งกาย ตามแฟชั่น ให้ทันสมัยนิยม พบเห็นไปมั่วสุ่ม หมกมุ่นอยู่กับขาสพดิดให้โทษ พบเห็นไปมั่วสุ่ม หมกมุ่นอยู่กับการเที่ยวเตร่ตามสถานที่ต่าง ๆ ฯลฯ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้เป็นการปฏิบัติตนของผู้เรียนที่ไม่มีความเหมาะสม เพราะเป็นกิจกรรมที่ไม่พัฒนาจิต ไม่พัฒนาความคิดให้ดีขึ้น เนื่องจากกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมประเภทให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ที่มีแต่ให้ความรู้สึกผ่อนคลาย จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีความคิดที่ไม่มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ที่จะส่งผลให้ผู้เรียนมีความแปลกใหม่ในการดำเนินชีวิตที่หลากหลาย แต่คงไว้ซึ่งความเป็นไทยอย่างแท้จริง อีกทั้งยังพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่มีความกระตือรือร้นทางด้านการศึกษา เนื่องจากยังพบว่า ไม่มีการทบทวนเนื้อหาวิชาเรียน ตามห้องสมุด ตามร้านหนังสือ วิชาการ ซึ่งจากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก ปีการศึกษา 2549 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดการศึกษาประถม : มัชฌม สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 312 โรงเรียน พบว่า สถานศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกอยู่ใน 1) ระดับ ปรับปรุง จำนวน 6 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 1.92 2) ระดับพอใช้ จำนวน 204 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 65.38 3) ระดับดี จำนวน 102 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 32.69 และมีมาตรฐานที่ต้องส่งเสริมและพัฒนาเร่งด่วนได้แก่ ด้านผู้เรียนมาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ฯ (ค่าเฉลี่ย 1.97 ระดับดี คิดเป็นร้อยละ 7.69 ระดับ

พอใช้ คิดเป็นร้อยละ 81.40 และระดับปรับปรุง คิดเป็นร้อยละ 10.90) มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร (ค่าเฉลี่ย 1.97 ระดับดี คิดเป็นร้อยละ 20.15 ระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 55.18 และระดับปรับปรุง คิดเป็นร้อยละ 28.72) มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ (ระดับดี คิดเป็นร้อยละ 12.50 , ระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 70.80 และระดับปรับปรุง คิดเป็นร้อยละ 7.69) โดยเฉพาะสถานศึกษาในเขตอำเภอเชียงยืน และกิ่งอำเภอชื่นชม จำนวน 55 โรงเรียน แยกเป็นอำเภอเชียงยืน 41 โรงเรียน และแยกเป็นกิ่งอำเภอชื่นชม 14 โรงเรียน พบว่า 1) เขตอำเภอเชียงยืนมีสถานศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกอยู่ใน 1.1) ระดับปรับปรุง จำนวน 2 โรงเรียน คิดค่าเฉลี่ยได้ 0.08 1.2) ระดับพอใช้ จำนวน 26 โรงเรียน คิดค่าเฉลี่ยได้ 1.46 และ 1.3) ระดับดี จำนวน 13 โรงเรียน คิดค่าเฉลี่ยได้ 0.83 และ 2. เขตกิ่งอำเภอ ชื่นชมมีสถานศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกอยู่ใน 2.1) ระดับพอใช้ จำนวน 12 โรงเรียน คิดค่าเฉลี่ยได้ 1.92 และ 2.2) ระดับดี จำนวน 2 โรงเรียน คิดค่าเฉลี่ยได้ 0.38 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. 2550 : 29) ซึ่งถือได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง สะท้อนถึงคุณภาพทางการศึกษา มีสภาพการปฏิบัติการประกันคุณภาพภายในยังไม่ได้มาตรฐานเท่าที่ควร จึงทำให้มีความแน่นอนว่า คุณภาพการศึกษาของประเทศไทย ยังมีปัญหาในเรื่องความทันสมัย เรื่องการจัดการหลักสูตร เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมาก

6.2 จุดเด่น และจุดด้อย ของโรงเรียนในเขตอำเภอเชียงยืน และกิ่งอำเภอชื่นชม
สรุปได้ ดังนี้

6.2.1 จุดเด่น จากการวิเคราะห์ข้อความจากแบบสอบถาม โรงเรียนในเขตอำเภอเชียงยืน และกิ่งอำเภอชื่นชม โรงเรียน โดยทั่วไปมีจุดเด่นอย่างเห็นได้ชัด คือ ชุมชนให้ความร่วมมือในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาบางแห่ง มีการประชาสัมพันธ์ มีกระบวนการจัดประชุม ชี้แจง ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาบ่อยครั้ง ทำให้ชุมชนดังกล่าว ทราบและเข้าใจกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน จึงส่งผลให้ชุมชนให้ความร่วมมือ ให้ความช่วยเหลือ สถานศึกษาบางแห่งเป็นอย่างดี ไม่ว่าสถานศึกษาร้องขอความร่วมมือเรื่องใด ชุมชนก็จะให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ตามศักยภาพของชุมชนในแต่ละพื้นที่ เนื่องจากการช่วยเหลือของชุมชนสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพทริเซีย (พงษ์สิน พลเรือง. 2547 : 52 ; อ้างจากPatricia.

1994 : 105) ได้ศึกษาการประเมินผลการก้าวไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษา และการควบคุมปฏิบัติในประเทศเยอรมัน สวีเดน ฝรั่งเศส และออสเตรเลีย พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจนในระบบที่มีการประกันคุณภาพการศึกษานั้นกลไกทางสังคมช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในประเทศเยอรมันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาจากจังหวัดหนึ่งไปอีกจังหวัดหนึ่ง และยังคงคล้องกับงานวิจัยของ เชียซาน (พงษ์สิน พลเรือง. 2547 : 52 ; อ้างจาก Shechan. 1997 : CD-ROM) ได้ทำการวิจัยเรื่องกระบวนการเพิ่มความน่าเชื่อถือและคำจำกัดความของคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของสาธารณชนมีผลต่อความต้องการในการสร้างเอกภาพ และมาตรการวัดคุณภาพการศึกษาในระดับสูง 2) ชุมชนต้องให้ความสนใจกับบทบาทของหน่วยงานภาครัฐในการกำหนดคุณภาพทางการศึกษา

6.2.2 จุดด้อย จากการวิเคราะห์ข้อความจากแบบสอบถาม โรงเรียน

ในเขตอำเภอเขียงฮิน และกิ่งอำเภอชื่นชม โรงเรียน โดยทั่วไปมีจุดด้อยอย่างเห็นได้ชัด คือ ผู้เรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้เรียนขาดการฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรม อย่างลึกซึ้งจากสถานศึกษา อาจเป็นเพราะเนื่องจาก สถานศึกษามีการจัดการหลักสูตรวิชาที่เกี่ยวกับการส่งเสริมให้ผู้เรียน มีคุณธรรม จริยธรรมที่เน้นภาคทฤษฎีมากเกินไป โดยมีภาคปฏิบัติเพียงเล็กน้อย หรือบางสถานศึกษาอาจารย์ผู้ทำหน้าที่กระบวนการเรียนการสอน แทบไม่นำพาปฏิบัติเลย กล่าวคือ สถานศึกษาไม่มีกิจกรรมที่นำพาผู้เรียนเข้าฝึกการพัฒนาจิตใจให้ผ่องใส ให้รู้จริง ให้รู้แจ้งในเรื่องพระพุทธศาสนา จึงส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการ ตัวแทนครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นว่า ผู้เรียนยังขาดทักษะในการตัดสินใจที่ดี ขาดทักษะในการแยกแยะความถูกต้องในเรื่องนั้น ๆ ได้อย่างเหมาะสม จึงทำให้ผู้เรียนยังไม่มีคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์เท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ดังนี้

1.1 ควรจัดทำโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการดำเนินงาน

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ให้แก่

ผู้บริหาร โรงเรียน ครูวิชาการ ตัวแทนครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นการกระตุ้นการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอีกทางหนึ่ง ให้เกิดความเข้มแข็ง และเป็นการเตรียมรับกับการประเมินคุณภาพภายนอกในโอกาสต่อไป

1.2 ฝ่ายบริหารควรส่งเสริม สนับสนุนการจัดประชุมอบรม สัมมนา สนับสนุนชมรมครูวิชาการ และตัวแทนครู เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศแห่งวิชาการให้เกิดขึ้น รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนประธานคณะกรรมการสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการประชุมอบรม สัมมนาในทุกโอกาส

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เพื่อให้มีความหลากหลาย และเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความต้องการพัฒนา การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้สถานศึกษาที่ยังไม่ได้รับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ผุดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้เกิดคุณภาพทางการศึกษาดำเนินการตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ต่อไป

2.3 ควรมีการศึกษาสภาพการดำเนินงาน การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ เชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงการพรรณนาข้อมูลแบบลึกในการดำเนินงาน ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

2.4 ควรจัดทำงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) เพื่อแก้ปัญหา และพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะมาตรฐาน หรือตัวบ่งชี้ที่มีสภาพการปฏิบัติน้อยที่สุด อาทิ ในงานวิจัย ครั้งนี้ มาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มาตรฐานที่ 3 แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ / สังคมแห่งความรู้ เพื่อให้ทราบข้อมูลสภาพการปฏิบัติในเชิงลึก ไม่ว่าจะเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ หรือวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้เป็นข้อสารสนเทศที่มีคุณภาพมากที่สุด

สามารถนำไปใช้แก้ปัญหา และนำไปใช้ประกอบในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา
ในโอกาสต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY